

ת"פ 36188/05/15 - מדינת ישראל נגד מוחמד אלהור

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 36188-05-15 מדינת ישראל נ' אלהור
בפני כבוד השופט בן-ציון גרינברגר

בעניין: המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם מוחמד אלהור

הכרעת דין

1. ביום 19.5.15 הוגש נגד הנאשם כתב אישום, בו הואשם בשתי עבירות: **הצתה**, עבירה לפי סעיף 448 **לחוק העונשין, התשל"ז - 1977** (להלן: החוק); ו**חבלה במזיד ברכב**, עבירה לפי סעיף 413 לחוק.

עובדות כתב האישום

2. על פי כתב האישום, בין יזן דבש ומוסטפא דאבאש (להלן: "יזן" ו"מוסטפא" בהתאמה) לבין משפחת חמאדה קיים סכסוך. עובר ליום 3.5.15, קשרו יזן ומוסטפא קשר להצית את כלי הרכב השייכים למשפחת חמאדה, אשר חונים, דרך קבע, בחצר בית המשפחה בג'בל מוכבר.

3. לשם מימוש הקשר וקידומו, ביום 3.5.15, בשעה 1:00 לערך, אספו יזן ומוסטפא את הנאשם ברכב השייך למוסטפא, והפצירו בנאשם להצטרף אליהם. השלושה נסעו לתחנת הדלק "דור" ברחוב דרך חברון בירושלים. לאחר מכן, נסעו השלושה לתחנת דלק נוספת באזור גילה, שם מילא יזן דלק בבקבוק ריק. בשלב זה, אמר מוסטפא לנאשם כי בכוונתם לשרוף את הרכב השייך לחמאדה חמאדה (להלן: "המתלונן").

4. השלושה הגיעו לאזור ביתו של המתלונן (להלן: "הבית"), וחנו במרחק של קילומטר ממנו. השלושה עטו על עצמם רעלות על מנת למנוע זיהויים, והגיעו ברגל לעבר הבית, כאשר הנאשם אוחז בבקבוק הדלק. השלושה טפחו על הגדר שמקיפה את הבית ונכנסו לשטחו. מוסטפא הורה לנאשם לשפוך את תכולת בקבוק הדלק על ג'יפ מרצדס ל"ז 53-676-11 (להלן: "המרצדס") השייך למתלונן והנאשם שפך את הדלק סביב הרכב. בשלב זה, לקח יזן את הבקבוק מידיו של הנאשם ושפך תכולתו על המרצדס עצמו, וכן לעבר רכב יונדאי ורכב רנו השייכים למשפחת המתלונן אשר חנו במקום באותה עת. מוסטפא הצית את כלי הרכב באמצעות מצית ותוך כדי שעושה כן נמלטו יזן והנאשם מהמקום. כלי

הרכב לא בערו, ועל כן חזרו הנאשם ויזן למקום והציתו אותם בשנית. לאחר מכן ברחו השלושה מהמקום.

5. כתוצאה ממעשיהם של הנאשם, מוסטפא ויזן, נשרף המרצדס כליל וכובה בעזרת מכבי האש שהוזמנו למקום, ואילו רכב היונדאי ורכב הרנו נשרפו מעט.

6. על פי כתב האישום, במעשיו המתוארים לעיל שילח הנאשם אש בצוותא עם אחרים, ופגע בשלושה כלי רכב.

תשובת הנאשם לכתב האישום

7. הנאשם אישר את קיומו של הסכסוך בין יזן ומוסטפא למשפחת חמאדה, והוסיף כי אין לו ולמשפחתו כל נגיעה לסכסוך זה. קשירת הקשר בין יזן למוסטפא אינה בידיעת הנאשם. אשר לאירוע העבירה ביום 3.5.15, הנאשם מאשר שהיה עם מוסטפא ויזן בתאריך האמור, ברם כופר, מחוסר ידיעה, את השעה המצוינת בכתב האישום. הנאשם מוסיף כי מוסטפא הוא זה שביקש ממנו לעלות לרכבו ולנהוג בו על מנת לתדלק אותו, שכן לטענתו הוא לא יכול היה לעשות כן בעצמו.

8. הנאשם טוען כי במהלך הנסיעה השקו אותו מוסטפא ויזן במשקאות שונים, בכמויות גדולות, כאשר בדיעבד התברר לו כי היו משקאות אלכוהוליים משכרים. הנאשם לא התנסה בצריכת משקאות משכרים קודם לכן. לטענתו, הוא לא ידע שמוסטפא ויזן משקים אותו במשקאות משכרים, ולאחר זמן קצר נכנס למצב של שכרות. בנסיבות אלו טוען הנאשם כי עומדת לזכותו ההגנה הקבועה בסעיף 34ט(א) לחוק, לפיו, לא ישא באחריות פלילית "**למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו.**"

9. באשר לביצוע מעשי ההצתה עצמה, הנאשם כופר בכך שנטל חלק כלשהו בהצתת רכבי המתלונן, וככל שבוצעה הצתה כלשהי הרי שזו בוצעה על ידי מוסטפא ויזן.

הראיות בתיק

10. מטעם המאשימה העידו העדים הבאים: רס"ר תאמר שנאן (פרוטוקול מיום 18.1.16 עמודים 10-18); רס"ל כנג' מרעי (פרוטוקול עמודים 20-30).

כן הוגשו הראיות: ת/1 - דו"ח עימות מיום 14.5.15; ת/2 - צילום מסך של מסרון s.m.s. מיזן לנאשם בערבית + מזכר כולל תרגום שנערך ע"י רס"ר שנאן; ת/3 - חו"ד כיבוי אש; ת/4 - הודעת המתלונן מאמון חמאדה; ת/5 - הודעת המתלונן חמאדה חמאדה; ת/6 - הודעת מתלונן מועתסם חמאדה; ת/7 - מזכר רס"מ עודד מהתבי; ת/8 - דיסק תיעוד של הרכב; ת/9 - דיסק שהביא המתלונן עם תמונות; ת/10 - שתי הודעות של הנאשם מיום 11.5.15; ת/11 - תיעוד הודעת הנאשם; ת/12 - דו"ח פעולה של הסייר רס"ל וואליד קבלן.

11. מטעם ההגנה העידו העדים הבאים: דבש אחמד (פרוטוקול עמודים 31-37); הנאשם (פרוטוקול עמודים 37-63).

תמצית סיכומי הצדדים

12. המאשימה מבקשת להרשיע את הנאשם במיוחס לו. לטענתה, הנאשם הודה בעדותו בבית המשפט כי ביצע פיזית את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, ורק טוען להגנת השכרות מכוח סעיף 34ט לחוק, כאשר לטענת

המאשימה לא מתקיימים בעניינו של הנאשם תנאי ההגנה מכוח הוראת החוק האמורה, ועל כן אין להחילה עליו.

13. לשיטת המאשימה קיימות די ראיות המבססות את אשמת הנאשם, לרבות ראיות המהוות "דבר מה נוסף" להודאתו במשטרה.

14. המאשימה טוענת כי הנאשם ביצע את העבירות בצוותא עם יזן ומוסטפא, וכי הוא שיקר באופן גורף ביחס לחלקו במעשה העבירה, תוך שהוא מנסה לצמצם את מעורבותו בה. הנאשם לקח חלק בתכנון הפנימי של העבירה וביצע אותה בפועל, וזאת על אף שהצטרף לתכנונה רק ברגע האחרון. המאשימה מבקשת לדחות את גרסת הנאשם לאחר שהוכחה כלא אמינה ולקבוע כי הנאשם ידע כי פניו מועדות לעבר ביתו של המתלונן ולשריפת כלי הרכב.

15. מנגד, להגנה שלוש טענות - האחת, כי יש לזכות את הנאשם מהמיוחס לו מכוח הגנת השכרות; לחילופין, באם תידחה טענת הגנת השכרות, מבוקש להרשיע את הנאשם בעבירה קלה יותר, על בסיס הטענה שעבירת ההצתה דורשת מטרה; ולחילופי חילופין, להרשיעו כמסייע ולא כמבצע עיקרי בצוותא.

16. עוד נטען להגנת הנאשם כי הוא הגיע מרצונו למשטרה ומסר גרסה אשר בעטיה פוענח התיק, וכתב האישום מבוסס על גרסתו של הנאשם עצמו; אלא, שהמאשימה בחרה לדחות חלקים מסוימים מגרסתו המקימים לו את ההגנה של טענת השכרות, ולחילופין מפחיתים מחלקו באחריות למעשה העבירה. העובדה היא כי לנאשם יחסים תקינים עם משפחת חמאדה ולא היה לו כל מניע לשרוף את רכב המתלונן. לטענת ההגנה, גרסת הנאשם הייתה אמינה ועקבית בכללותה, ואין שום סיבה לפקפק בה על כל מרכיביה. לטענת ב"כ הנאשם, המאשימה לא הביאה כל ראיה שיש בה כדי לדחות את גרסת הנאשם שהיה במצב של שכרות, ולמעשה עורר ספק סביר המחייב את הכרת קיומה של טענת ההגנה האמורה.

17. ב"כ הנאשם מוסיף וטוען כי יש שוני מסוים בין גרסת הנאשם במשטרה כפי שנרשמה לבין גרסתו בבית המשפט, בנוגע לדברים קטנים שלטענת הנאשם הוא כלל לא אמר במשטרה. טוען ב"כ הנאשם כי העובדה שאין תיעוד חזותי של חקירות הנאשם ושל העימות עם מוסטפא מהווה מחדל של המשטרה; ולטענתו, כיוון שהנאשם אינו כופר ב-90% ממה שנרשם מפיו בחקירתו במשטרה, יש להעדיף את גרסתו בעניין זה לגבי מה שאמר בדיוק.

דין והכרעה

18. בין הצדדים שוררת הסכמה לגבי העובדות המרכזיות בתיק. אין חולק כי בין יזן ומוסטפא דאבאש לבין משפחת חמאדה קיים סכסוך. כן אין חולק במכלול העובדות דלהלן: יזן ומוסטפא קשרו קשר להצית את רכבי משפחת חמאדה; הנאשם הצטרף אליהם, והשלושה נסעו יחד במכונית לשתי תחנות דלק, רכשו בנזין שמילאו בבקבוק ונסעו לג'בל מוכבר; השלושה עטו על עצמם רעלות, צעדו לכיוון ביתו של המתלונן וטיפסו על הגדר ונכנסו לשטח חצר הבית; הנאשם אחז בבקבוק הדלק והיה אמור לשפוך את הדלק על ג'יפ מרצדס; יזן לקח את הבקבוק מידי ושפך על המרצדס ולעבר שני רכבים נוספים; מוסטפא הצית את כלי הרכב, הרכבים בערו לבסוף (המרצדס נשרפה לחלוטין, ושני הרכבים האחרים נשרפו מעט); ולאחר ביצוע ההצתות, ברחו השלושה מהמקום. כן אין חולק כי הנאשם הגיע למשטרה ביוזמתו כשבוע לאחר האירוע ומסר גרסה.

19. המחלוקת בין הצדדים נעוצה במספר שאלות מרכזיות: האם הנאשם הושקה לשכרה עובר לאירוע על ידי מוסטפא ויזן, באופן שהביא אותו למצב שכרות המקים לו את הגנת השכרות לפי סעיף 34ט' לחוק; האם היסוד הנפשי הנדרש לעבירת הצתה מתקיים אצל הנאשם; ואם ייקבע שיש לייחס לנאשם אחריות פלילית, מהו חלקו באירוע - מסייע

או מבצע בצוותא.

כן חלוקים הצדדים בנוגע למספר פרטים באשר לאירוע עצמו, על רקע טענת הנאשם כי הודעותיו במשטרה אינן מדויקות וכי חלק מהפרטים שמסר שונים מן התיעוד בכתב.

הגנת השכרות

20. סעיף 34ט לחוק קובע כדלקמן:

- 34ט. (א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו.
- (ב) עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה.
- (ג) גרם אדם למצב השכרות כדי לעבור בו את העבירה, רואים אותו כמי שעבר אותה במחשבה פלילית אם היא עבירה של התנהגות, או בכוונה אם היא מותנית גם בתוצאה.
- (ד) בסעיף זה, "מצב של שכרות" - מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך הוא חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה.
- (ה) סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג) חלים גם על מי שלא היה חסר יכולת כאמור בסעיף קטן (ד), אך עקב שכרות חלקית לא היה מודע, בשעת מעשה, לפרט מפרטי העבירה.

21. לשם קבלת הטענה כי קיימת הגנה זו המעניקה פטור מאחריות פלילית, על הנאשם לעמוד במספר תנאים מצטברים.

ראשית, נדרש כי **השכרות נגרמה לו שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו** - אם השכרות עצמה נגרמה מדעת ובהתנהגות נשלטת, לא קמה ההגנה, ומיוחסת לעושה חזקה של מחשבה פלילית. בכך למעשה, מחד, מורחבת האחריות הפלילית לנאשם אשר נכנס מרצונו למצב שכרות, ומאידך, לפי הוראות סעיף 34ט(ב) לחוק, אם נכנס הנאשם למצב שכרות מדעת ובהתנהגות נשלטת, עדיין ניתנת לו הגנה חלקית בכך שבנוגע לעבירה המותנית גם **בתוצאה**, לא ניתן לייחס לנאשם יסוד נפשי של **כוונה** לביצוע המעשה אלא רק של **אדישות** להתרחשות התוצאה (ראו למשל, ע"פ 1474/14 פלוני נ' מדינת ישראל (15.12.15) (להלן: פס"ד פלוני), סעיפים 87-81).

שנית, **הנאשם נמצא במצב של שכרות בשעת המעשה**, כאשר החוק מכיר במצבים של שכרות מלאה ושכרות חלקית. שכרות מלאה מוגדרת כמצב בו היה האדם "חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה" (סעיף 34ט(ד)); בעוד ששכרות חלקית, פירושו כי עקב השכרות, הנאשם "לא היה מודע, בשעת מעשה, לפרט מפרטי העבירה", כאשר בנסיבות אלו יידרש תנאי נוסף של הוכחת קשר סיבתי בין מצב השכרות לבין חוסר המודעות (פלוני, שם).

יובהר כי אין די בהוכחת שתיית כמות גדולה של משקאות אלכוהוליים להוכחת קיומו של מצב שכרות, הואיל והדגש אינו על כמות האלכוהול אלא על השפעת שתיית האלכוהול על **הכרתו ותפקודו של הנאשם בשעת המעשה** (ראו למשל, ע"פ 5727/00 פינצוק נ' מדינת ישראל (13.3.03); י' קדמי, **על הדין בפלילים**, כרך א', עמ' 495 - 496 (להלן: "קדמי").

22. נטל הבאת הראיות כי התקיים מצב של שכרות מוטל על הנאשם, בעוד שנטל השכנוע מוטל על המאשימה. פירושו של דבר, שאם יצליח הנאשם לעורר ספק כי ביצע את העבירה במצב שכרות בו מתקיימים תנאי ההגנה, יעמוד הספק לזכותו וההגנה תתקבל (קדמי, בעמ' 493; פס"ד פלוני, שם).

23. מן הכלל אל הפרט, אציג להלן את גרסת הנאשם באשר לשתיית האלכוהול ולמצבו בעת המעשה, וכן את טענות הצדדים.

24. לטענת ב"כ הנאשם, לפני בית המשפט הונחה תשתית ראיתית מספקת כדי לעורר ספק סביר בדבר התקיימותו של סייג השכרות. בחקירתו הראשית העיד הנאשם כי נהג ברכבו של מוסטפא כשברכב יזן ומוסטפא, ואמר למוסטפא שהוא צמא. הם נסעו לביתו של מוסטפא והלה הביא מהבית בקבוק כמו של תפוזינה ואמר לנאשם שהביא מיץ טעים. הוא מזג כוס גדולה לנאשם, בגודל של מאג, ולדברי הנאשם, "איך שהייתי נוהג ושתייתי את זה והרגשתי שריפה בגרון שלי, התחלתי לקלל אותו ... בגלל שאני לא שותה, בחיים שלי לא שתייתי". הנאשם אמר למוסטפא, "מה זה ששמת לי בכוס" ובתגובה התחיל מוסטפא לצחוק, ו"אמר לי זה המיץ של ג'ינג'ר, זה שורף, זה טבעי". הנאשם יצא מהרכב ורצה ללכת לביתו, אך מוסטפא רץ אחריו ואמר לו שיעלה איתם לרכב. הנאשם חזר לרכב ומוסטפא נהג לתחנת דלק. בשלב זה הרגיש הנאשם צמרמורת, עישן וקילל אותם, והיה עסוק בפלאפון שלו. לאחר מכן המשיכו לנסוע ויזן מזג לנאשם כוס נוספת, הנאשם שתה והמשיך לשתות, כשלבדבריו "כל מה שנתנו לי שתייתי". הנאשם נשאל כיצד הרגיש בשלב זה, והשיב: "הראש שלי כבד וכואב לי והעיניים שלי והצדדים שלי. הידיים שלי והרגליים שלי. כאילו שאני, ש: מורדם. ת: מורדם" (פרוטוקול, עמ' 42 - 44).

25. בחקירה הנגדית נשאל לגבי האלכוהול שנתנו לו (עמ' 57 שורות 29 - 32, עמ' 58 שורות 1 - 5):

ש: אוקיי. עכשיו, ברגע שאתה טועם את הנוזל הזה, לא שמת לב שיש בעיה עם הריח והטעם?

ת: הייתי צמא, שמתי התחלתי לשתות איך שהוא תיאר שתה את זה בבת אחת.

עו"ד מוחמדיה: במכה אחת.

ת: בבת אחת.

ש: בבת אחת אוקיי.

ת: ושהרגשתי ששורף לי,

עו"ד מוחמדיה: בסוף הרגשתי ששורף לי.

ת: אחרי ששתייתי ואפילו הרגשתי שהולך להקיא.

בהקשר זה אעיר כי עיון מעמיק בתמליל החקירות מלמד כי ב"כ הנאשם הכווין את הנאשם בתשובותיו, כפי שמודגם בציטוט זה ובציטוט הקודם (הדבר ניכר למשל גם בעמ' 51 שורה 8, עמ' 52 שורה 12, עמ' 61 שורה 19, 21 לפרוטוקול; ראו ציטוט להלן בסעיף 75). ב"כ המאשימה בחר שלא להתנגד.

26. למעשה, טענת ההגנה היא שיזן ומוסטפא רימו את הנאשם ונתנו לו לשתות אלכוהול במסווה של מיץ, והוא לא ידע שמדובר באלכוהול כיון שאין לו ניסיון בשתיית אלכוהול. אלא, שקשה לקבל את הגרסה העובדתית של הנאשם כהווייתה. ראשית, צודקת המאשימה כי גם בערבוב אלכוהול ומיץ ניתן להריח את האלכוהול, וריח חריף כזה יכול לזהות גם מי שאין לו ניסיון בשתיית אלכוהול. אך מעבר לכך, לא ברור איך הנאשם טוען כי שתה כוס גדולה בגודל של מאג, במכה אחת, ורק כשסיים לשתות (בעזרת ניסוח מבא-כוחו) הרגיש ששורף לו. הרי את האלכוהול מרגישים כבר בבליעת

הלגימה ראשונה ותמוה כיצד ניתן לשתות כוס גדולה בבת-אחת ללא בליעות תוך כדי השתייה. אך גם אם אקבל את טענת הנאשם, הרי שבסוף השתייה חש כי רימו אותו ושאל מה שמו לו בכוס, וקיבל תשובה תוך כדי צחוק כי מדובר במיץ ג'ינג'ר חריף. הנאשם קילל והמשיך לקלל את מוסטפא ויזן, כך שיש להסיק כי את התשובה שניתנה לו לא קיבל כנכונה, והדבר ניכר אף מהעובדה שיצא מן הרכב בכדי לחזור לביתו. התנהגות הנאשם לא עולה בקנה אחד עם טענתו כי לא הבין שמדובר באלכוהול. זאת במיוחד, כאשר לדבריו החל לחוש בצמרמורת. מכל מקום, התמיהה הגדולה ביותר היא כיצד, לאחר שהחליט לחזור לרכב ולנסוע עם מוסטפא ויזן, המשיך לשתות משקאות שהם נתנו לו. בשלב זה הנאשם כבר הבין שיש בעייתיות במשקאות, והוא שתה מרצונו החופשי ולא טען כי הכריחו אותו לשתות עוד. אין אלא לומר, כי גרסת הנאשם לגבי שתיית האלכוהול אינה יוצרת רושם אמין במיוחד, והדבר מתחזק לאור סתירות וקשיים בעדותו, אליהם אתייחס להלן.

27. בין הנאשם למוסטפא בוצע עימות. דו"ח עימות הוגש (ת/1), כאשר אין תיעוד חזותי לעימות. ההסבר שניתן לכך הוא שהדיסקים לא נמצאו (עדות רס"ר תאמר שנאן, עמ' 17 שורות 9 - 14). על פי דו"ח העימות, בתחילת העימות פנה מוסטפא לנאשם ושאל למה הוא עושה לו את זה ולמה הוא עובד עם המשטרה, והנאשם הכחיש. בהמשך הדו"ח קיימת הערת חוקר לפיה בזמן שהנאשם סיפר מה שמוסטפא עשה, "**מוסטפא שם את שתי אצבעותיו באוזניים שלו ואמר אני לא רוצה לשמוע**", והוריד אותם רק לאחר שהנאשם סיים לדבר. בהמשך נשאל על כך ואמר שהוא לא מוכן לעימות ולא מוכן לשמוע מה הנאשם אומר, ושיעשו לנאשם בדיקות פסיכיאטריות. כן סירב לחתום על דו"ח העימות.

מכל מקום, הנאשם הודה בחקירתו בבית המשפט כי בעימות הוא אמר למוסטפא שהוא זה ששרף ומוסטפא הכחיש. היה מצופה מהנאשם שייטיח במוסטפא גם את טענתו המרכזית כי מוסטפא ויזן השקו אותו לשכרה ברמייה, או בהיבט הכללי יותר - שרימו אותו באשר למטרת הנסיעה. הנאשם נשאל והשיב (פרוט' עמ' 61):

ש: אוקיי. כן. אוקיי עכשיו למה בעימות שהיה לך עם מוסטפא למה לא אמרת לו עבדתם עליי, שיקרתם אותי,
ת: שהייתי בפנים לא רציתי ולא התכוונתי לעשות בעיות עם מוסטפא בגלל שמוסטפא היה בפנים היה שולח אנשים כדי להרביץ לי.

תשובת הנאשם אינה מספקת. הרי במהלך העימות האשים הנאשם את מוסטפא בביצוע ההצתה, שזו העבירה המרכזית. אם לא חשש לעשות זאת, מדוע חשש לשאול אותו לגבי השתייה החריפה? העובדה כי טענתו המרכזית של הנאשם לא הועלתה בעימות, מחזקת אף היא את המסקנה כי הנאשם שתה אלכוהול מרצונו החופשי.

28. מכל מקום, מסקנתי היא כי גם אם תחילת השתייה הייתה כתוצאה של רמייה - אם אקבל את גרסת הנאשם שניתן לו מיץ מעורבב באלכוהול ללא ידיעתו - הרי שבהמשך שתה הנאשם מתוך ידיעה ורצון; ועל כן, לא מתקיים התנאי לפיו השכרות נגרמה לו שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו, כפי שנדרש לשם ההכרה בהגנה לפי סעיף 34ט(א) לחוק.

29. הגם שהתנאים למתן הגנת השכרות הם תנאים מצטברים, ועל כן, כדי לדחות את החלת ההגנה די בכך שהנאשם ביצע את המעשים לאחר שלכאורה נכנס למצב שכרות מרצון ומדעת, יש למצב שכרות חשיבות בנוגע ליסוד הנפשי לפי סעיף 34ט(ב) לחוק, ואבחן כעת את גרסת הנאשם באשר לתיאור האירוע, ובפרט את מודעותו תוך כדי האירוע.

30. על פי גרסת הנאשם בעדותו הראשית, השלושה הגיעו לבית של חמאדה, מוסטפא הרים את הנאשם מעל השער כי הנאשם לא היה יכול לעלות לבד ויזן נתן לו בקבוק ופתח אותו. מוסטפא אמר לנאשם לשפוך את הדלק על הג'יפ, הנאשם רעד והדלק נשפך על הרצפה, או אז לקח יזן את הבקבוק לכיוון הרכב והנאשם לא יודע איך הרכב נדלק. יזן דחף אותו מעל השער. ואז יזן חזר לרכבים ולאחר מכן הנאשם ראה אש (פרוט' עמ' 44 - 46).

31. הנאשם נשאל מה היה מצב הריכוז והערנות שלו אחרי ששתה, והוא השיב, "הרכב לא ידעתי לפתוח אותו", ו"הייתי עייף ולא מרוכז בכלום. מוסטפא ראיתי אותו מיקי מאוס לפני" (עמ' 47 שורות 5 - 12). בסיכומי ההגנה, ב"כ הנאשם הפנה לדברי הנאשם במשטרה שם טען, "**אני הייתי ממש מסטול לא יודע כלום**" (הודעה מיום 11.5.15 שעה 11:23 (להלן: ההודעה הראשונה), שורה 114).

32. לדבריו, מוסטפא לקח ממנו את המצית והצית את הרכב. לטענתו, תוך כדי הביצוע לא הבין מה עושים, "הייתי צוחק", ורק אחרי שחזר הביתה והתקלח הבין מה עשה (פרוט' עמ' 47 שורות 22 - 31).

33. הנאשם טען בחקירה הראשית, כי מה שנכתב בהודעה כי אמר לחוקר שכבר בתחנת הדלק אמר לו מוסטפא שהם הולכים לשרוף את הרכב של חמאדה, הוא לא נכון. לטענת הנאשם, מוסטפא לא אמר לו שהם הולכים לשרוף רכב, ורק כאשר הגיעו לחצרו של חמאדה אמרו לו את זה (פרוט' עמ' 46 שורות 27 - 32).

אציין, כי חקירת הנאשם צולמה בוידאו אך עקב תקלה אין סאונד בדיסקים. במצב זה, הנאשם יכול לטעון שלא אמר דבר זה או אחר לחוקר מבלי שניתן לאשר או להפריך זאת על בסיס תיעוד חזותי של החקירה עצמה.

34. בחקירתו הנגדית, הנאשם שוב הכחיש שהוא שרף את הרכב, אלא לדבריו רק היה יחד עם יזן ומוסטפא במקום, ברם לא ידע שהם התכוונו לשרוף (פרוט' עמ' 49 שורות 23 - 32). הנאשם עומת עם דבריו במשטרה שהוא מוכן לקבל שמונה חודשי מאסר על התיק, ונשאל למה אמר זאת אם הוא חושב כעת שלא עשה שום דבר? הנאשם לא השיב באופן ברור (פרוט' עמ' 50 שורות 9 - 21):

ת: אמרתי אם אתם תענישו אותי לא יותר משמונה חודשים.
ש: אוקי, אז אתה כשהגעת למשטרה היית מוכן לשבת שמונה חודשים בכלא על משהו שאתה אומר שלא עשית כלום.
ת: אני לא שרפתי ולא עשיתי כלום. רק בגלל שעמדתי במקום ובגלל שבחיים שלי אני לא נהגתי ולא הלכתי בדרך הזאת,
...
ת: בגלל שאני בחיים שלי לא עשיתי דברים כאלו בחיים שלי לא נהגתי לעשות דברים כאלו, אבל בתוך תוכי הרגשתי בפחד והייתי שואל את עצמי, למה אתה מפחד, למה אתה מרגיש ככה, לא ידעתי.

35. הנאשם הכחיש שהחוקר ביקש ממנו בחקירה להדגים כמה דלק היה בבקבוק בתנועת יד ונרשם בהודעה שהוא הדגים 8 ס"מ; ולטענתו, החוקר לא שאל זאת (פרוט' עמ' 53 שורות 27 - 29). ברם, כשב"כ המאשימה הבהירה לו כי החקירה מתועדת וכי הנאשם הראה לחוקר משהו ביד, הנאשם חזר בו ואמר, "**אני לא זוכר... יכול להיות ששאל אותי ככה, היה שואל ככה סתם בערך כמה היה בבקבוק של המיץ, זה רק בערך**" (עמ' 54 שורות 6 - 7). הנאשם אף אישר שכבר בתחנת דלק ידע שיש דלק בבקבוק. בהמשך נשאל (עמ' 54 שורות 14 - 23):

ש: יופי. עכשיו אתה אומר לשוטט במשטרה, אמרתי למוסטפא לאן אנחנו
עמוד 7

הולכים ואז מוסטפא אמר, אני הולך לשרוף את הרכב של חמאדה חמאדה, אני אמרתי לו תעשה מה שאתה רוצה והוא נתן לי מטפחת או חתיכת בד ואמר לי תשים את זה על הפנים שלך. האם זה נכון או לא?

ת: מוסטפא לא שאל אותי ואמר לי אני הולך לבית חמאדה, זה היו מדברים הוא ויאזן בעברית, מה היו מדברים ביניהם אני לא יודע.

ש: אוקי. אז כשהוא נתן לך מטפחת ואמר לך תכסה את הפנים,

ת: לא נתן לי, הוא זה שקשר את זה על הפנים שלי.

ש: אוקי. בסדר. ואז אתה אומר שחניתם את הרכב רחוק והלכתם ברגל לכיוון הבית.

ת: כן, כן, הוא עצר את הרכב ואמר תבוא איתנו.

36. במשטרה הנאשם מסר תיאור שונה של האירוע, וכדלקמן:

הנאשם העיד כי כבר לאחר שלקחו דלק בבקבוק, עוד בתחנת הדלק, הוא שאל את מוסטפא לאן הם הולכים, "ואז מוסטפא אמר אני הולך לשרוף את הרכב של חמאדה חמאדה, אני אמרתי לו תעשהמה שאתה רוצה, הוא נתן לי מטפחת או חתיכת בד לא יודע מה ואמר לי תשים את זה על הפנים שלך, הלכנו ברגל משהו כמו קילומטר או קילומטר וחצי לא יודע כמה בדיוק עד הבית של חמאדה, הגענו לבית עם שער ואז יזן אמר זה הבית של חמאדה חמאדה, ואני הייתי עם בקבוק הדלק ביד, ליד השער יזן קפץ מעל השער ואז מוסטפא אמר לי תקפוץ גם אתה אמרתי לו אני בקושי יכול לזוז ואז אמר לי מוסטפא אל תדאג אני כאן אמרתי לו טוב תחזיק את הבקבוק של הדלק והוא אמר לי לא אני לא יכול להחזיק אותו אז מסרתי את זה ליזן ואני בקושי קפצתי מעל השער, ולאחר מכן גם מוסטפא קפץ גם הוא מעל השער, ירדנו לשם אני ראיתי רכב בצבע שחור לא יודע מה הסוג ואז אמר לי מוסטפא אמר לי שתשפוך על הרכב אני התחלתי לשפוך וזה לא פגע ברכב זה פגע ברצפה וכנראה שיזן הבעיר את האש... (ההודעה הראשונה, שורות 57 - 66).

37. אם כן, לפי הגרסה הנוכחית בבית המשפט, טוען הנאשם כי לא נאמר לו לאן הם הולכים ומה המטרה, עד שהגיעו לחצרו של חמאדה, כאשר מנגד העיד במשטרה שכבר מתחנת הדלק ידע כי לקחו בנזין בבקבוק, וכשהגיעו למקום לקחו את הבקבוק ומוסטפא שם לו רעלה. לפי גרסת הנאשם בבית המשפט, לא ברור מה חשב הנאשם שהולכים לעשות כאשר השלושה יצאו מן הרכב רעולי פנים עם בקבוק בנזין, אם לא לבצע עבירה. כן בבית המשפט טען הנאשם כי לא שפך את הדלק וזה לא פגע ברכב כפי שטען במשטרה, אלא שידיו רעדו ולכן יזן לקח ממנו את הבקבוק ושפך בעצמו.

38. בפסיקה נקבע כי מידת זכרונם של הנאשם את פרטי האירוע לאחר האירוע, מהווה אינדיקציה בבחינת השפעת מצב השכרות על מודעותו של העושה (ראו למשל: ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל (11.5.06), פסקה 63; ע"פ 8274/13 מדינת ישראל נ' אכרם אבו ראס (12.6.14), פסקאות 24 - 25), כך שכל שהעושה זוכר פרטים רבים יותר אודות האירוע, מהווה הדבר אינדיקציה לכך שהיה מודע למעשיו בעיצומו של האירוע (ראו גם למשל, ע"פ 6304/12 ספרונוב נ' מדינת ישראל (26.1.15), פסקאות 51 - 52, שם זכר הנאשם פרטים רבים מהמעשה שביצע ובמשטרה סיפר בפירוט את מעשיו, ועל כן נקבע, בין היתר, כי הנאשם היה מודע למעשיו ולא ניתנה לו הגנת שכרות חלקית).

39. בהודעות שנמסרו במשטרה מסר הנאשם פרטים רבים לגבי האירוע, מה אירע לפניו, במהלך האירוע ולאחריו,

לרבות הדברים שנאמרו בין השלושה ומי אמר מה, דברים שראה, מי החזיק מה, איפה עצרו, מי נהג, לאן נסעו ועוד. **למשל**, הנאשם סיפר כי לאחר שהוצתו הרכבים השלושה נכנסו לרכב שעמו הגיעו, יזן הדליק את אורות הרכב ומוסטפא אמר לו לכבות ויזן כיבה, הם נסעו וראו אנשים ממשפחת חמאדה מדברים בטלפון, יזן רצה לפנות שמאלה לכיוון שכונת אלאסקאן, ברם ברגע האחרון משך לו מוסטפא את ההגה כדי להמשיך ישר, הם הורידו את הנאשם 200 מטר לפני ביתו ומוסטפא אמר ליזן היכן להחנות את הרכב. זה היה בסביבות 4:00-4:30. אח"כ הגיעו השניים לביתו של הנאשם וביקשו להישאר שם. כיון שמתן הפרטים הרבים לא עולה בקנה אחד עם טענתו לשכרות מלאה או אף חלקית, נשאל הנאשם (פרוטוקול עמ' 54 שורות 24 - 32, עמ' 55 שורות 1 - 4):

- ש: אוקי ואתה זוכר בעצם הרבה פרטים מהסיפור הזה, איפה עצרתם, מי נהג, איפה התחלפו, איזה תחנות דלק. הכול אתה זוכר.
- ת: איך נזכרתי בהם השבוע הזה שעבר עליי וחייתי בו עם הבעיה הזאת עד שהלכתי למשטרה, רק חשבתי על כול מה שקרה והתרחש וכול מה שנזכרתי עד הרגע הזה יכול להיות שקרו דברים ואני עד הרגע הזה לא זוכר אותם.
- ש: אוקי. אז אני אומרת לך שאתה משקר. כי אני אסביר לך למה. כי לפני חצי שעה או קצת יותר היה פה מר אחמד דבש והוא אמר לבית המשפט, הוא אמר פה לבית המשפט ואתה שמעת שביום למחרת כשאתה באת אליו סיפרת לו בדיוק את המסלול הזה איפה הייתם. ואני אומרת לך...
- ת: אני סיפרתי לו את הסיפור אבל לא בפרטי פרטים. שריפת ג'יפ, נשרף רכב, באותו יום שנשרף הרכב של חמאדה אמר לי אפילו זה לא רכב, זה ג'יפ שעולה חצי מיליון. ובא ורצה לתת לי אגרוף ואבא שלך עייף וחולה ודברים כאלו. אני לא סיפרתי לו את כול פרטי הסיפור כי אני לא זוכר את כול הפרטים.

40. אלא שאחמד דבש, דודו של הנאשם שהעיד להגנתו, מסר גרסה שונה. אחמד הוא מנהל משלוחים מרשתות מזון שונות ומעסיק את הנאשם כאחד ממבצעי המשלוחים. לדברי אחמד, בבוקר למחרת האירוע התקשר כדרכו להעיר את הנאשם, והנאשם היה ערני. כשהגיע לאסוף אותו, הנאשם נראה לו כמי שלא ישן בכלל בלילה, והדיף ריח חזק של אלכוהול. הנאשם אמר לאחמד שהוא רק "טעם" אלכוהול ואחמד השיב לנאשם שזה "בור" של אלכוהול ולא טעימה. הנאשם סיפר לו שהוא יצא עם חברים מוסטפא ויזן, הם לא הצליחו לישון ושתו אלכוהול והלכו להצית רכב. אחמד לא נתן לו לנהוג באותו יום ושלח את הנאשם לספר לאביו את שארע (פרוטוקול עמודים 32-33).

41. בחקירה נגדית אחמד נשאל מה סיפר לו הנאשם על האירוע, והוא השיב (פרוט' עמ' 34 שורות 30 - 32, עמ' 35 שורות 1 - 16):

- ת: מוסטפא ביקש ממני לצאת אתו למלא דלק בהתחלה כי אין לו רישיון, לקחת לו את האוטו, הוא אמר אני צריך לישון, דוד שלי ביקש ממני לישון מוקדם ולקום מוקדם יש לנו עוד עבודה. ואז אמר לו, רק תיקח לי את האוטו. אחר כך עברו לתחנת דלק בדרך חברון, לא הצליחו לקנות דלק שמה. עלו לגילה, תחנת דלק גילה, קנו משם דלק. נשארו בבית. אמר לו בחזרה תיקח אותי הביתה אני כבר עם כאבי בטן. ואז שמה הוא ביקש ממנו לעזור לו בשריפת האוטו.

- ש: איפה זה שמה?
- ת: בכפר אצל חמאדה.

- ש: אוקי. אוקי. עכשיו אתה, בעצם אתה אומר שבשלב מסוים הוא כבר ידע שהוא הולך איתם לבצע עבירה פלילית. אוקי. עכשיו הוא אמר, הוא אמר לך משהו על השתייה, באיזה שלב הם שתו? לפני, אחרי?
- ת: לא, לפני זה עד, אני קלטתי את זה שהוא שתה כבר משהו, הוא לא סיפר לי על השתייה. הוא אמר לי שקנו אלכוהול ובקבוק ונתנו לו טעימה וזרק את זה ולא רצה לשתות. אחרי שאמרתי לו ששתית משהו.
- ש: אוקי. הוא לא, הוא לא טען בפניך איזה שהיא טענה שזה נעשה בכוח, הוא בא וסיפר לך אני עשיתי טעות.
- ת: הוא עשה טעות, בא ואמר לי עשיתי טעות וכאילו תחת לחץ שביקשו ממנו לעזור אחרי שהוא שתה אלכוהול והוא פחד באחד השלבים הוא פחד מהם שהם יעשו לו משהו אם לא יעזור להם.
- ש: אוקי. עכשיו אתה בעצם הפנית אותו לדבר עם המשפחה שלו.

בחקירה חוזרת הוסיף אחמד כי מכיון שהוא דודו, פחד הנאשם להגיד לו ששתה אלכוהול, כי אסור לשתות (פרוט' עמ' 37 שורות 14 - 22).

42. מעדות אחמד ניתן ללמוד כי שעות בודדות לאחר האירוע, למחרת בבוקר, הנאשם סיפר לו את המסלול שעשו הוא וחבריו, יזן ומוסטפא, וכי הציתו רכב של משפחת חמאדה. מכאן אנו למידים כי בסמוך לאחר האירוע, ובעוד הנאשם מדיף ריח חריף של אלכוהול (לגרסת אחמד), הנאשם ידע למסור לאחמד פרטים על התנהגותו בלילה ומה עשו, והיה מודע להצתת הרכב של חמאדה על ידם. לא ניתן לקבל את טענת הנאשם כי עובר לאירוע, במהלך האירוע, ויש להניח גם מיד לאחריו, היה כל-כך שיכור עד שלא הייתה לו שליטה על מעשיו ולא היה מודע למעשים ולפסול שבהם. שכרות זו אינה מתיישבת עם יכולתו של הנאשם לזכור פרטים רבים מתוך האירוע עצמו ומה שקרה לאחריו. איני מקבל את טענת הנאשם כי רק לאחר שהתקלח נזכר פתאום בפרטים הרבים, בעוד שלא היה מודע להם בשעת מעשה. מכאן, ובהתאם לפסיקה, המסקנה היא שלנאשם הייתה מודעות למעשיו תוך כדי האירוע ולא ניתן לקבל את הטענה כי היה במצב של שכרות מלאה או חלקית.

בהקשר זה אעיר כי ב"כ הנאשם טען בסיכומיו כי הנאשם זכר פרטים רבים שבוע לאחר ההצתה רק כיוון שבאותו שבוע, במסגרת הניסיונות לסולחה ולעטווה, נדונו פרטי האירוע, וכתוצאה מכך הנאשם שמע את הפרטים וכך נזכר בהם. דא עקא, אין זה נימוק שהובא בתשובתו של הנאשם לשאלה כיצד נזכר בפרטים, כמצוטט לעיל, ולמעשה, הנאשם מסר לא מעט פרטים לאחמד לאחר האירוע, כשעל פניו הוא היה צריך עדיין להיות תחת השפעת האלכוהול. יתירה מזאת, מדובר בפרטים רבים ומוכמנים, שרק הנאשם ושאר המעורבים ידעו, ולא סביר שכל הפרטים הללו התעוררו במסגרת העטווה, מה גם שאינם רלוונטיים בהכרח לפיתרון הסכסוך. על כן טענה זו של ההגנה נדחית.

43. המסקנה באשר למצב המודעות של הנאשם מתחזקת מדיסק מצלמת האבטחה המתעד את השלושה פוסעים רעולי פנים לכיוון בית המתלונן (ת/9). המאשימה טענה בסיכומיה כי ניתן לראות שלושה אנשים הולכים בצורה רגילה, ומכאן שהנאשם לא היה שיכור לחלוטין. ב"כ הנאשם טוען טענה הפוכה, לפיה רואים שניים הולכים והשלישי משתרך מאחוריהם ונע בכבדות, ורואים שהוא לא ער לחלוטין. אלא שבצפייה בדיסק רואים שהשניים הראשונים רצים בריצה קלה ואדם נוסף הולך מאחוריהם בהליכה רגילה לחלוטין. לא רואים הליכה בכבדות ולא רואים שהוא לא ער לחלוטין, או משהו חריג אחר. הסרטון מחזק את הטענה כי הנאשם לא היה שיכור באופן שמנע ממנו תפקוד והבנה של המתרחש.

44. תיאוריו של הנאשם בעדותו בבית המשפט אודות מצבו - לפי עדותו, מוסטפא נראה לו כמו מיקי מאוס, בעוד שבמשטרה טען כי היה מסטול ולא היה לו מושג, הם תיאורים מופרכים וקיצוניים אשר אינם עומדים בקנה אחד עם הסרטון וזכירת הפרטים הרבים.

45. בהקשר זה אזכיר, כמפורט לעיל, כי בפסיקה נקבע שכמות האלכוהול שנצרכה אינה קובעת בהכרח את מצב שכרותו, אלא השפעת האלכוהול עליו. עצם העובדה שהנאשם העיד כי שתה מספר כוסות מעורבבות עם אלכוהול שנתנו לו לשתות, ושאחמד העיד שהנאשם הריח כאילו שתה "בור של אלכוהול", אינה מביאה למסקנה כי הנאשם היה במצב שכרות. התנהגותו של הנאשם, כפי שהוצגה לעיל, היא המלמדת שהנאשם היה מודע למעשיו, ועל כן מתחייבת המסקנה כי לא היה במצב שכרות.

46. מן המקובץ עולה כי הנאשם לא עמד בנטל הבאת הראיות לשני התנאים של הגנת השכרות - לא הוכיח כי השכרות נגרמה שלא מרצונו ובשליטתו של הנאשם, ולא הוכיח כי הנאשם היה במצב של שכרות, מלאה או חלקית, בזמן האירוע. לאור מסקנה זו, טענת ההגנה כי יש לזכות את הנאשם מחמת הגנת השכרות, נדחית.

קשיים בגרסת הנאשם והשינויים ביחס לגרסתו במשטרה

47. יש לציין כי יש לייחס משקל כלשהו לעדותו של הדוד אחמד רק בזהירות רבה, כאשר ברור מעדותו כי הדוד דואג לנאשם ומנסה להגן עליו. הדבר ניכר מן העובדה שלאחר שהנאשם חשף בפניו את שארע, אחמד ייעץ לו וניסה לסייע לפתור את הסכסוך ב"עטווה" עם משפחת חמאדה. ניסיון זה נלמד גם מהצידוק שהוסיף אחמד בחקירתו למעשיו של הנאשם, כי הלך להצית את הרכב כיון שפחד ממוסטפא ומיזן. טענה זו לא נשמעה מפי הנאשם, לא במשטרה ולא בבית המשפט. הנאשם הצביע על חשש מהשניים לאחר האירוע, אך לא טען שהצטרף להצתה כיון שפחד מהם. טענה זו אף סותרת את גרסת הנאשם כי לא היה מודע למעשיו.

48. עוד אציין כי אחמד סתר את גרסת הנאשם שטען כי כבר 4 - 5 חודשים הוא לא מדבר עם מוסטפא וכולם יודעים על כך (הודעה מיום 11.5.15 שעה 11:23, שורות 8 - 9), בעוד שאחמד העיד שהנאשם אמר לו שהוא וחברים שלו, יזן ומוסטפא, שרפו אוטו (עמ' 33 שורות 14 - 16).

49. בעדות הנאשם עלו סתירות נוספות המערערות את אמינות גרסתו. למשל, בעניין המצלמה שהייתה על גדר חצר חמאדה. הנאשם העיד במשטרה שהייתה מצלמה מעל הגדר והוא פגע בה כשעבר את הגדר והיא נשברה, ומוסטפא אמר לו תן לי אותה והנאשם מסר למוסטפא את המצלמה (ההודעה הראשונה, שורות 70 - 71). הנאשם נשאל על כך בחקירה הנגדית, התחמק וניסה לטעון בהתחלה שלא יודע אם הייתה מצלמה, ובהמשך שינה גרסה והודה שהייתה מצלמה שנפלה (פרוטוקול עמ' 56 שורות 5 - 22):

ש: אוקי. האם נכון שהייתה מצלמה במקום.

ת: אוקי.

ש: אני שואלת אם זה נכון או לא.

ת: לא יודע.

ש: האם נכון שאמרת במשטרה אני מפנה לעמוד 3 שורה 70, אני ניסיתי לעלות על השער וכשטיפסתי לשם ידי פגעה במצלמה ונשברה. ואז מוסטפא אמר לי,

ת: לא, לא לא ככה,

- ש: תן לי אותה ואני נתתי לו את המצלמה.
ת: לא, אני לא אמרתי את זה.
ש: לא אמרת. אז מה כן היה עם המצלמה?
ת: שמוסטפא הוציא אותי מבפנים גמרתי וצריך לצאת, שמתי את היד שלי איפה הקיר והיד שלי נפלה ואני החלקתי. ותפס אותי מוסטפא והוריד אותי.
ש: ומה הסיפור של המצלמה?
ת: אני לא יודע.
ש: השוטר אתה אומר המציא, כתב מצלמה סתם.
ת: אני נשענתי, אני נשענתי על מצלמה והמצלמה נפלה.
ש: הבנתי. אוקי. ומוסטפא לקח אותה.
ת: מוסטפא תפס אותי והוריד אותי והוא לקח את זה מהרצפה.

50. שינוי נוסף בין עדותו של הנאשם בבית המשפט לבין הודעתו, נוגע לסיבות בגין פנה למשטרה למסור עדות ולעטווה שניסו להשיג עם משפחת חמאדה. במשטרה אמר הנאשם שהחליט לספר מה היה כי סיכמו בעטווה שכל אחד - הנאשם, יזן ומוסטפא, ישלם שליש מהג'יפ שנשרף, אך לנאשם אין כסף לשלם, "ומאז שהסיפור הזה קרה אני חי בפחד מיון ומוסטפא וחוץ מזה אני ממש מצטער על מה שקרה". עוד סיפר שיזן ומוסטפא לא שילמו את החלק שלהם ואמרו שהם לא עשו את זה אבל יש להם כסף (ההודעה השנייה, שורות 38 - 46). בעדותו בבית המשפט, הנאשם הכחיש לחלוטין שהיה סיכום שכל אחד ישלם שליש, טען שהיה מדובר רק בהצעה ושבסוף חמאדה אמר שאין בינו לבין הנאשם כלום והוא לא רוצה ממנו דבר, ובהתאמה הכחיש שבגלל שהיה צריך לשלם הגיע למשטרה לספר על האירוע (עמ' 49 שורות 5 - 13; עמ' 51).

51. למעשה אין לנאשם הסבר מדוע כמה דברים שנכתבו בהודעה המשטרית אינם נכונים, כפי שטען בבית המשפט ונטען בסיכומים. ב"כ הנאשם טוען בסיכומיו כי לאור העובדה שהנאשם הגיע למשטרה והתוודה, יש לקבל את גרסתו בבית המשפט לגבי אותם פרטים שלשיתו לא נאמרו במשטרה. כן סבר כי גרסתו בבית המשפט הייתה מהימנה. ברם, סבורני כי דווקא מעדות הנאשם בבית המשפט עולות סתירות ותמיהות אשר פורטו לעיל, המקימות קושי משמעותי ליתן אמון בגרסתו בכלל, ובפרט לגבי דברים שנכתבו מפיו בהודעות ואשר שינה בגרסתו בבית המשפט.

52. אציין כי החוקר שביצע את החקירה, רס"ל כנג' מרעי, העיד בבית המשפט כי החקירה התנהלה בשפה הערבית והוא תיעד אותה בכתב בעברית, כאשר רשם תרגום מילולי תוך כדי החקירה ולא רק סיכום (עמ' 22 שורות 25 - 29). ההגנה לא ערערה את עדותו בעוד שמנגד, כפי שציינתי, קיים קושי ליתן אמון בגרסת הנאשם בבית המשפט.

53. בהקשר זה אציין כי ב"כ הנאשם טען בסיכומיו כי לא ברור באיזו שפה התנהלה חקירת הנאשם והשוטרים לא העידו על זה. טענה זו אינה נכונה: בתחילת הודעות הנאשם נכתב כי החקירה התנהלה בערבית ותורגמה לעברית, וכך גם העיד החוקר. כן קיים מזכר בתיק של רס"מ עודד מהתבי (ת/7) עליו לא חולקת ההגנה, בו נכתב כי הנאשם הגיע למסור עדות על הצתה שעשה לרכב ונאמר לנאשם שימתין עד שיגיע חוקר בערבית, והחוקר מרעי חקר אותו כשהגיע לתחנה. מכל מקום הנאשם נשאל תוך כדי דיון הטיעונים לעונש באיזו שפה נחקר והשיב שבהתחלה חקרו אותו בערבית ואח"כ המשיכו בעברית. ב"כ המאשימה טוענת כי אף טענה זו של הנאשם בטיעונים לעונש מלמדת על הקושי למתן אמון בגרסתו, ויש טעם בדבר.

54. מכל מקום, השינוי המשמעותי בין גרסת הנאשם בבית המשפט לגרסתו במשטרה נמצא בטענתו שלא אמר לחוקר כי כבר בתחנת הדלק אמר לו מוסטפא שהם נוסעים לשרוף רכב של חמאדה, כפי שמופיע בהודעה, אלא שגילה זאת רק בחצר חמאדה. נוכח הקשיים בגרסתו בבית המשפט, איני מקבל את הטענה כי ההודעה המשטרה אינה משקפת במספר פרטים את דברי הנאשם בחקירה, לרבות באשר לשלב בו נודע לו על מטרת הנסיעה; ומכוח הוראות סעיף 12(א) **[לפקודת הראיות (נוסח חדש) תשל"א - 1971]**, ולאחר שבענייניו אין ספק בעיניי כי ההודאה ניתנה באופן חופשי ומרצון, אני מעדיף את הודעת הנאשם במשטרה על פני עדותו בבית המשפט.

55. מכאן שהנאשם ידע כבר בתחנת הדלק כי מטרת הנסיעה ורכישת הבנזין בבקבוק הייתה הצתת רכב חמאדה.

56. להודאת חוץ של נאשם נדרשת תוספת ראייתית מסוג "דבר מה נוסף". דרישה זו נועדה לאמת את ההודאה בכדי להתמודד עם החשש מפני הודאות שווא. התוספת הראייתית יכולה להיות ראיה ישירה או נסיבתית, אשר אינה חייבת להוכיח את עובדת התרחשות העבירה גופה או לזהות את הנאשם כמבצעה, אלא מאמתת את ההודאה בלבד (ראו למשל, ע"פ 2404/09 **אלחמידי נ' מדינת ישראל** (1.9.09)).

כפי שיפורט להלן, יש מספר ראיות המהוות דבר מה נוסף ואף מעבר לכך.

57. הנאשם ציין בהודעותיו במשטרה כי לאחר שברחו מזירת האירוע ונכנסו לרכב, יזן הניע את הרכב והדליק את האורות ומוסטפא אמר לו לכבות את האור, ואז "הוא נסע ללא אורות לכיוון הבית שלנו בשכונת אלגבל, שמנו לב שהיו הילדים של משפחת חמאדה מדברים בטלפון, יזן רצה לפנות שמאלה לכיוון שכונת אלאסקאן ואז מוסטפא ברגע האחרון משך לו את ההגה בכדי להמשיך ישר"... ולאחר כשלוש שעות משהגיע לביתו ומוסטפא הצטרף אליו, התקשר יזן לנאשם ואמר לו שבשעה 6:30 משפחת חמאדה עצרה אותו ושאלו אותו האם הרכב הזה לפני שעה פגע להם ברכב, ויזן אמר שרק יצא מהבית והוא לא יודע (ההודעה הראשונה, שורות 74-92). לפרטים אלו שמסר הנאשם יש ביסוס בהודעות שניים ממשפחת חמאדה, חמאדה חמאדה ומאמון חמאדה, שמסרו עדות במשטרה ביום 3.5.15, מספר שעות לאחר ההצתה. הם העידו כי מיד לאחר שדיווחו להם שהרכבים עולים באש הם יצאו מביתם הסמוך (לא הבית שבחצרו נשרפו המכוניות) וראו רכב נוסע לכיוונם ללא אורות. חמאדה חמאדה העיד כי המתין לאחיו וראה רכב שכיבה את האורות שלו ונסע לאט, היו בו נהג ושני בחורים מאחורה, "ולא חשבו שאני בעל הרכב והם רצו להוריד שני אנשים ושזיהו אותי אז הם נסעו מהר לכיוון משפחת דבש למעלה" (ת/5, שורות 7 - 10). מאמון, בנו של חמאדה חמאדה, העיד שעבר מולו ומול אביו רכב עם אורות, אשר כיבה את האור והמשיך לנסוע לכיוונם, "לאחר שעבר אותו ב-5 מטר יש צומת שמאל רצה לפנות לשם ואז ברגע האחרון הוא לא פנה", וכי היו בתוך הרכב שלושה אנשים. כן העיד שבסביבות השעה 6:00 היה בדרכו לבית ואז ראה רכב דומה לרכב שראו לפנות בוקר, מאמון עצר את הרכב ושאל את הנהג, יזן, איפה היה ואמר לו "יש מישהו שדפק לי את הרכב". מאמון הבחין שישן היה מפוחד, חיוור ומתנשף ויזן ברח (ת/4 שורות 17-5).

58. המאשימה צודקת בטענתה כי הפרטים שמסר הנאשם במשטרה על כיבוי האורות ברכב, שהשלושה ראו את בני משפחת חמאדה ונסעו מהר ולא פנו שמאלה אלא המשיכו ישר, וסיפר על המידע שישן מסר לו בטלפון, הם פרטים מוכמנים ועדויות חמאדה ומאמון מאמתות את הודעות הנאשם ומקיימות את התוספת הראייתית של דבר מה נוסף.

59. ראיות נוספות המהוות דבר מה נוסף הן תיעוד הנאשם, מוסטפא ויזן בתחנות הדלק (ת/8); דברי הנאשם כי בהתחלה הדלק נשפך על הרצפה ואח"כ יזן הוא ששפך דלק על הרכב (ההודעה הראשונה שורות 64 - 65), התואמים את דו"ח כיבוי האש (ת/3) לפיו היו שני מוקדי הצתה; וכן העובדה שבמקום נמצא בקבוק עם דלק.

60. לאור האמור, ניתן להרשיע את הנאשם על בסיס הודאתו במשטרה, כאשר אחזור ואדגיש כי הפער העיקרי בין הודאת הנאשם לעדותו בבית המשפט, נמצא בשאלה אימתי נודע לו כי מטרת הנסיעה היא הצתת רכבי חמאדה, כאשר לפי דברי הנאשם בהודעתו במשטרה, כבר בתחנת הדלק אמר לו מוסטפא שהם נוסעים לשרוף רכב של חמאדה.

היסוד הנפשי

61. היסוד הנפשי הנדרש בעבירת הצתה לפי סעיף 448 לחוק הוא כוונה, וכך גם לגבי העבירה השנייה בה הואשם הנאשם - חבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413 לחוק.

62. ב"כ הנאשם טוען כי לא ניתן להרשיע את הנאשם בעבירת ההצתה, כאשר לטענתו עבירת הצתה היא עבירת מטרה, אלא בעבירה נמוכה יותר הדורשת יסוד נפשי של אדישות לכל היותר. ב"כ המאשימה חולקת על טענתו וטוענת כי אין דרישה למטרה בעבירת הצתה.

63. סעיף 448(א) לחוק קובע כדלקמן: **"המשלח אש במזיד בדבר לא לו, דינו - מאסר חמש עשרה שנים;** עשה כן במטרה לפגוע בנכס של המדינה, בנכס המשמש את הציבור, באתר טבע, בצמחיה או בבטחת דרי הסביבה או במטרה לפגוע בבני אדם, דינו - מאסר עשרים שנים."

סעיף 413 לחוק קובע כי **"ההורס או פוגע במזיד ברכב או בחלק ממנו, דינו - מאסר חמש שנים."**

64. עבירות מטרה מתייחסות לעבירות התנהגותיות. בענייננו, שתי העבירות האמורות הן עבירות תוצאתיות ובהן נדרשת מחשבה פלילית, כאשר דרישה של "כוונה" בעבירות אלו אינה מתפרשת כדרישת מטרה (ראו, קדמי עמוד 171).

סעיף 90א לחוק קובע כי בכל חיקוק שנחקק לפני תיקון מס' 39 לחוק (תשנ"ד-1994), ושב היסוד הנפשי שבעבירה בא לידי ביטוי במונח -

(1) "זדון" או "מזיד" - יהיה היסוד הנפשי הדרוש להתהוות העבירה - מודעות כאמור בסעיף 20(א) רישה, ולענין תוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה - גם פזיזות;

(2) "בכוונה" - מקום שהמונח אינו מתייחס לתוצאת המעשה הנמנית עם פרטי העבירה, יתפרש המונח כמניע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה, לפי ההקשר;

בשתי העבירות בהן מואשם הנאשם, אשר קדמו לתיקון 39 (בעבירת ההצתה, החלק הראשון הוא הרלוונטי לענייננו), נמצא המונח "במזיד", ועל כן, היסוד הנפשי הנדרש הוא מודעות - מחשבה פלילית כמתואר בסעיף 20(א) רישה לחוק, כאשר לענין התוצאה מתגבשת המחשבה הפלילית גם בפזיזות. סעיף 20(א) לחוק קובע כדלקמן:

מיום 23.8.1995

תיקון מס' 39

ס"ח תשנ"ד מס' 1481 מיום 23.8.1994 עמ' 351 (ה"ח 2098)

(א) מחשבה פלילית - מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, ולענין התוצאות גם אחת מאלה:

(1) כוונה - במטרה לגרום לאותן תוצאות;

(2) פזיזות שבאחת מאלה:

(א) אדישות - בשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות;

(ב) קלות דעת - בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען.

(ב) לענין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן.

65. מן הכלל אל הפרט, איני משוכנע כי בענייננו הוכח יסוד נפשי של כוונה של הנאשם להצית את רכבי חמאדה אלא אם קיימים התנאים של סעיף 20(ב) לחוק. במקרה דנן, הוכחה קיומה של פזיזות במובן של אדישות, כאשר הנאשם ידע עוד בתחנת הדלק כי מטרת הנסיעה וקניית הבנזין בבקבוק היא הצתת רכבי חמאדה, והנאשם השתתף במעשים עם יזן ומוסטפא ולא נמנע מהם, ויש למצוא אפוא בהתנהגותו אדישות לתוצאה, זאת גם כאשר לא הוכח ולא קיים ספק סביר באשר ליכולתו של הנאשם להימנע מהשתתפות במעשה אילו היה רק רוצה. בהקשר זה אציין, כי מסקנה זו קיימת גם אם הייתי מקבל את גרסת הנאשם לפיה רק בחצר חמאדה נאמר לו שהמטרה היא הצתת הרכבים.

66. אי לכך, מסקנתי היא כי היסוד הנפשי לשתי העבירות בהן הואשם הנאשם מתקיים.

67. בהקשר זה אזכיר כי בהגנת השכרות, סעיף 34ט(ב) קובע כי אם אדם גרם למצב השכרות בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את העבירה במחשבה פלילית, ובעבירה המותנית בתוצאה, כבענייננו, מיוחס לו יסוד נפשי של אדישות. מכאן, שגם אם הייתי מקבל את טענת ההגנה כי הנאשם היה במצב שכרות מלאה או חלקית, הואיל וקבעתי כי הנאשם נכנס למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, הרי שממילא ניתן לייחס לו מחשבה פלילית ואדישות לתוצאה כחזקה.

חלקו של הנאשם בעבירה

68. כפי שצינתי לעיל, המאשימה טוענת כי הנאשם ביצע את העבירות כמבצע בצוותא יחד עם יזן ומוסטפא, ואילו ב"כ הנאשם טוען כי הנאשם היה מסייע בלבד.

69. לטענת ההגנה הנאשם לכל היותר נכח בזירה, אך לא תרם תרומה ממשית לביצוע העבירה, לא השתתף בביצוע עצמו ולא שלט על ביצוע העבירה; ומכאן, שלפי המבחנים בפסיקה, הנאשם הוא מסייע לביצוע העבירה ולא מבצע בצוותא.

70. המאשימה טוענת כי הנאשם היה חלק מהמעגל הפנימי של מבצעי העבירה; כך תיאר הנאשם את האירוע, כפי שמצוין בדו"ח עימות בינו לבין מוסטפא (ת/1) וכך גם אחמד דבש תיאר בעדותו כיצד הנאשם תיאר בפניו את האירוע ("הוא וחברים הלכו יחד ושתו והלכו להצית אוטו"). יחד עם זאת, המאשימה טוענת כי לאורך הודאתו במשטרה ניסה הנאשם להרחיק עצמו מהעבירה, בציינו כי יזן ומוסטפא הם שהיו יוזמי האירוע, והם אלה שהפצירו בנאשם לעטות על עצמו רעלה, לאחוז את בקבוק הדלק ולשפוך אותו, כאשר לאחר שלא פגע ברכב, יזן לקח ממנו את הבקבוק ושפך את הדלק. נטען כי בבית המשפט המשיך הנאשם לנסות להרחיק עצמו מביצוע העבירה, כאשר ציין כי יזן פתח את הבקבוק, שידיו של הנאשם רעדו ומוסטפא קשר לו את המטפחת על הפנים, וחזר ואמר שהוא לא שרף בעצמו ולא

היה מודע למעשים.

הדבר מתחבר למניע של הנאשם להגיע למשטרה ולהתוודות על מעשיו - כאשר ייתכן שהדבר נעשה מתוך חרטה, ברם על פי הודעתו במשטרה נראה כי היה מניע נוסף (ואולי אף המניע העיקרי), והוא שהנאשם לא היה יכול לשלם את חלקו בפיצוי לנזק שנגרם לרכב, ועל כן הגיע להתוודות בשביל לכפר על מעשיו, ואף הצהיר כי יהיה מוכן לעונש מאסר.

71. המאשימה טוענת גם כי צילומי הווידאו ממצלמת האבטחה (ת/9), המראים שלושה אנשים הולכים רעולי פנים, כאשר לא ניתן לזהות מי מהם הוא הנאשם, מקיימת את המבחן הקבוע בפסיקה להבחנה בין מבצע עיקרי לבין מסייע, וזאת כאשר לא ניתן להבחין בין חלקם של השלושה.

72. לסיכום, מסקנתי היא כי הנאשם היה מודע למעשים ולשותפות ואף חפץ בה, ואין הבדל מהותי בין חלקו של הנאשם לחלקם של יזן ומוסטפא.

73. סעיף 29(ב) לחוק מגדיר ביצוע בצוותא כך: **"המשתתפים בביצוע עבירה תוך עשיית מעשים לביצועה, הם מבצעים בצוותא, ואין נפקה מינה אם כל המעשים נעשו ביחד, או אם נעשו מקצתם בידי אחד ומקצתם בידי אחר"**. הפסיקה הרחיבה את היסוד העובדתי הנדרש במבצעים בצוותא, במתן פרשנות רחבה למהות המעשה או המעשים הנדרשים, כך שדי במעשה החורג מהכנה לעבירה ומלווה ביסוד הנפשי המתאים.

בתוך כך, נקבעו בפסיקה מספר מבחני עזר לזיהוי המבצע כחלק מהמעגל הפנימי של מבצעי העבירה. המבחנים העיקריים הם: **מבחן הקרבה** (בחינת מידת הקרבה של כל אחד מהמשתתפים לביצוע העבירה); **מבחן השליטה** (עד כמה שלט המבצע על ביצוע העבירה יחד עם אחרים, והאם הוא היווה חלק מהתכנית המשותפת לביצוע העבירה ולשם הביצוע פעל יחד עם האחרים); **המבחן הפונקציונאלי** (האם חלקו של המשתתף בביצוע העבירה הוא מהותי, ואין מדובר בפעולות עזר חיצוניות לעבירה); **והמבחן המשולב** ("מקבילית המוחות" בין היסוד הנפשי לעובדתי; ככל שהיסוד הנפשי חזק יותר, ניתן להסתפק במעשים המקימים יסוד עובדתי חלש, וההפך) (ע"פ 875/12 **ראיש אבו טהה נ' מדינת ישראל** (07.01.2013); ראו גם פסק דין שניתן לאחרונה בבית משפט זה - תפ"ח (י-ם) 47080-10-14 **מדינת ישראל נ' דוויק** (30.3.16) והאסמכתאות שם, פסקאות 362 - 369).

74. מבחן השליטה אכן לא מתקיים בענייננו, שכן לא ניתן לומר כי הנאשם שלט בביצוע העבירה. יחד עם זאת, אין זה המבחן היחיד; ובהינתן כי הנאשם נסע עם מוסטפא ויזן בידעו את מטרת הנסיעה, הלך יחד איתם בעודו רעול פנים לכיוון בית חמאדה, עבר את גדר החצר ועמד בסמוך למכוניות, אחז בבקבוק הדלק וניסה לשפוך, בידעו כי הוא מבצע את המעשים בצוותא עם האחרים - ניתן להסיק כי מתקיים ללא ספק מבחן הקרבה, בהיותו חלק בלתי נפרד ממבצעי העבירה, וכאשר מבחינה פונקציונאלית פעולותיו היו מהותיות ולא פעולות עזר בלבד. זאת, גם אם בפועל לקחו האחרים את הבקבוק ושפכו את הדלק והציתו.

כך גם מצד המבחן המשולב, כאשר מעשי הנאשם בליבת האירוע חזקים, כך שניתן להסתפק ביסוד נפשי חלש. בתוך כך אציין כי אף אם לנאשם לא היה מניע להזיק לכלי הרכב של משפחת חמאדה, כפי שהיה למוסטפא ויזן עקב הסכסוך בין המשפחות, וייתכן שביצע את העבירה מרצונו אך בהשפעה כלשהי של מוסטפא ויזן עליו, הרי עדיין ניתן לראותו כמבצע בצוותא.

75. יצוין כי לבית המשפט הוגש מזכר וצילום הודעת SMS ממכשיר הסלולר של הנאשם, של הודעה שיון שלח לו

מספר שעות לאחר האירוע, ובה פירוט פעולות מומצאות של יזן, מוסטפא והנאשם באותו לילה המרחיקות אותם מביצוע העבירה (ת/2). המזכר מתרגם את ההודעה והנאשם אישר בעדותו שמטרת ההודעה הייתה לתאם גרסת אליבי של שלושתם שהם אכלו פיצה ולא היו בהצתה.

אמנם, לטענת הנאשם מטרת תיאום הגרסה הייתה כוונת הנאשם להפליל אותם (עמ' 61 שורות 7 - 22):

ש: כן. אוקי עכשיו בעצם המטרה של ההודעה הזאת היא בעצם לתאם גרסה מול שלושתכם ולהגיד שאכלתם פיצה ולא הייתם בהצתה.

ת: בגלל שלקחו אותי וגררו אותי,

עו"ד מוחמד: לסיפור הזה.

ת: ורציתי לפתוח עליהם ולהפליל אותם,

עו"ד מוחמד: בגלל שרימו אותי.

ת: בגלל שהם רימו אותי, התחילו לנסות לסחוט אותי על דברים,

עו"ד מוחמד: לא, זה לא לסחוט.

ת: להתמקח איתי על כמה דברים שאני לא אלך למשטרה.

טענה זו אינה סבירה, שכן ההודעה נשלחה אליו מספר שעות לאחר האירוע, ולא ייתכן שכבר אז החליט להפליל את יזן ומוסטפא והם ידעו על כך, שהרי ההודעה נשלחה עוד לפני ניסיונות העטווה.

לטענת המאשימה, הודעה זו מלמדת כי הנאשם היה אחד מהמבצעים בצוותא ולא מסייע בלבד. אני מקבל טענה זו, ומוסיף כי גם העובדה שזין התקשר לנאשם בבוקר, ולא למוסטפא, וסיפר לו על המפגש עם מאמון חמאדה שחשד בו שהוא הצית את הרכב, מלמדת כי הנאשם היה אחד המבצעים העיקריים ולא היה לו תפקיד של מסייע בלבד.

76. כן התרשמתי מן ההודעות ומן עדות הנאשם בבית המשפט, כי הנאשם אכן ניסה להרחיק עצמו מן העבירה ולהקטין את חלקו בה. על פניו הנאשם לא היה שותף בתכנון מקדים של העבירה, ולא היה לו מניע ליזום את ההצתה. אך טיעוני המוגזמים ביחס למצב השכרות ולכך שהשקו אותו בעורמה, כצידוק לחוסר מודעות למעשיו, מלמדים על ניסיון להקטין את חלקו במעשה.

77. לפיכך, גם טענות ההגנה בעניין זה נדחות, ומסקנתי היא כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו כמבצע בצוותא ולא כמסייע בלבד.

78. בשולי הדברים אציין כי ב"כ המאשימה טענה בסיכומיה, כי במסגרת התלונה במשטרה צירף המתלונן הצעת מחיר שעניינה עלות רכב מרצדס במקום זה שהוצת, המוערך בסך של 402,000 ₪. לאור זאת ביקשה המאשימה לקבוע כי זה גובה הנזק שנגרם כתוצאה מההצתה. ב"כ הנאשם לא התייחס לטענה זו. מכל מקום, כימות הנזק רלוונטי יותר לשלב הטיעונים לעונש, כאשר גם לא ברור בשלב זה האם הצעת המחיר מתייחסת לאותו הרכב שהוצת, האם נלקחו בחשבון מדדים נוספים כגון קילומטראז' ועוד. כן אציין כי לפי הצעת המחיר האמורה, המחיר כולל אגרת רישוי הוא 382,162 ₪, ועל גבי המסמך הוסף לסכום הסופי בכתב יד 22,000 ₪ + כיתוב בערבית וסכום כולל של 402,000 ₪. לא ברור מדוע הוסף הסכום הזה ומה פירושו.

סוף דבר

79. אני מרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום: הצתה, עבירה לפי סעיף 448 לחוק; וחבלה במזיד ברכב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק.

ניתנה היום, י' ניסן תשע"ו, 18 אפריל 2016, במעמד הצדדים

בן ציון גרינברגר,
שופט